

รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*

เจตน์สถิตย์¹ สังข์พันธ์¹ เก็ดฉวา บุญปรากฏ² อภิรักษ์ จันทวงศ์¹ ชิดชนก เขิงเขาว³
จุการ์ตัน¹ คชรัตน์² ชุดิมา หวังเบ็ญหมัด⁴ ตรีภุมินทร์¹ ตรีตรีศวรร⁵ สุภาวดี ธรรมรัตน์⁶
(วันที่รับบทความ: 1 มิถุนายน 2562; วันแก้ไขบทความ: 1 ตุลาคม 2562; วันตอบรับบทความ: 30 ตุลาคม 2562)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา และ (2) รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา ใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตัวแปรปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และจิตสาธารณะ เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลถดถอยพหุคูณ ส่วนวิธีเชิงคุณภาพสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูล 2 ครั้ง เพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นำข้อมูลมาจำแนกประเด็นตีความ สร้างข้อสรุป นำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการคล้อยตามผู้อื่น ปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และด้านการสนับสนุนจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายพยากรณ์ได้ร้อยละ 95.10 (2) รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะเป็นลักษณะเชื่อมโยงปัจจัยภายในกับกับปัจจัยภายนอกเข้าด้วยกันโดยแบ่งเป็น 4 รูปแบบคือ 1) เข้าร่วมชมรมจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่อง 2) สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน 3) จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน การทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย 4) ใช้ตัวแบบที่ดีจากอาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ, รูปแบบการสร้างจิตสาธารณะ

* บทความวิจัย วิทยาลัยประมงดงตาลนันทน์ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้, 2562

¹ อาจารย์, วิทยาลัยประมงดงตาลนันทน์ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้, E-mail: sapichai@yahoo.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ และสถานวิจัยนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนการสอนที่เป็นเลิศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴ อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁵ อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁶ อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

**Model to Enhance Public Mind of Prince of Songkla University Students,
Hat Yai Campus, Songkhla Province ***

*Jedsarid Sangkaphan¹ Kettawa Boonprakarn² Apirak Chanthawong¹ Chidchanok Chengchao³
Jutarat Kocharat² Chutima Wangbenmud⁴ Traiphumin Treetreesuan⁵ Supawadee Thamrat⁶*

(Received: June 1, 2019; Revised: October 1, 2019; Accepted: October 30, 2019)

Abstract

The objective of this article is to study (1) the factors which influence the public mind of the students and (2) the model of the public mind enhancement of the students. The research methodology used quantitative and qualitative methods to collect data by using questionnaires, variables, external factors, internal factors, and public minds as a 5-level estimation scale from 400 samples using accidental sampling methods to find factors that have influence on the public mind. Analyzing multiple regression data. Qualitative methods used focus group from data providers twice in order to find ways to enhance public mind. Data were used to classify, interpret, create conclusions and present descriptive analysis.

The results showed that: (1) Internal factors in perceived self-efficacy with regard to others, external factors, support from educational institutions and the support from friends influenced the public mind building of students with statistical significance at .001 level, while the internal factors in terms of perception of morality, ethics have an influence on the public mind building of students with statistical significance at .01 level. The external factors of family support influenced the public mind building of students with no statistical significance at the level of .05. The factors can predict 95.10 percent. (2) The model of the promotion of public mind is a form of connecting internal and external factors by dividing into 4 forms 1) Joining the club to organize activities for public benefits continuously 2) Insert in educational activities teaching 3) Setting up a good atmosphere for teaching and learning and activities in the university. 4) Using good models from teachers, seniors, and friends to behave as models. It aims to contribute to changing the behavior of students in the public mind with the increase.

Keywords: Public Mind, Enhancing Public Mind

* Research Article from Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, 2019

¹ Lecturer, Tinsulanonda Fisheries College, Southern Vocational Institute of Agriculture, E-mail: sapichai@yahoo.com

² Assistant Professor, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

³ Associate Professor, Faculty of Education and Research Center for Educational Innovations and Teaching and Learning Excellence, Prince of Songkla University

⁴ Lecturer, Hatyai Business School, Hatyai University

⁵ Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

⁶ Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มีจิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม และตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับบุคคลในชาติ โดยเฉพาะในเยาวชนซึ่งกำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติในอนาคต (สมปอง ช่วยพรม, และวาริรัตน์ แก้วอุไร, 2559) ดังนั้นสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาจึงควรปลูกฝังให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการดูแลเอาใจใส่และให้ร่วมกิจกรรมอาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) เพื่อให้เกิดสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม (โกศล มีความดี, 2547 และ สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546)

การปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะในสังคมไทยเป็นประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณากันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน เพราะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพในสังคม ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 66)

ปัจจัยที่จะสร้างจิตสาธารณะมีทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งมีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้รับการอบรม กล่อมเกลา และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติ การเกิดจิตสำนึกไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งล้วนแล้วมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน ดังนั้นการพัฒนาจิตสำนึกจึงต้องกระทำควบคู่กัน ไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม, และสังคม สัจจร, 2543: 13)

ในงานศึกษาของคลฤดี จันทร์แก้ว (2558) นฤมล ช่องชนิด, สลักจิต นพคุณ, และจิราภรณ์ โภชกปริทัศน์ (2559) ได้สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างจิตสาธารณะและปัจจัยด้านจิตสาธารณะ พบว่ามี 4 ด้าน คือ 1) ด้านความตระหนักถึงปัญหาในสังคม 2) ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 3) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ความรู้สึกต่อปัญหาทางสังคม รับรู้รักษาพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับงาน

ศึกษาของเจียมจิตต์ ไชยลังกา (2554) ปรีชา คำมาดี, และประสพชัย พสุนนท์ (2558) และสุริย์พร แซ่เอี้ยบ, และพลพจน์ เชาว์วิวัฒน์ (2561)

จากการสำรวจงานวิจัยที่ผ่านมามีงานศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในงานศึกษาของเสริมศรี ไชยสร วารุณี บุญ-ทอง อุดินันท์ สมุทรทัย (2559) พบว่ากิจกรรมที่ออกแบบเป็นการกิจกรรมที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนที่ตนเองอยู่ เพื่อสร้างความรับรู้และตระหนักถึงปัญหา การแสดงออกถึงความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น พฤติกรรมอาสาช่วยเหลือชุมชนที่กำลังเดือดร้อน ส่วนงานศึกษาของศิริสุข นาคะเสนีย์ ชูลี ปัญจะผลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน (2557) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์พบว่า ปัจจัยภายในด้านการมีเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา ส่วนงานศึกษาของภัทรกร สีทองดี (2559) ได้พัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า รูปแบบในการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตมี 8 แนวทางคือ การทำงานเป็นทีม การฝึกพูดการได้วาที การอาสาสมัคร การฝึกงาน การอบรม และการยกย่อง ซึ่งแตกต่างจากงานศึกษาของผู้วิจัย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ชายแดนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่เกิดสถานการณ์ปัญหาความไม่สงบมาอย่างยาวนาน นักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงมีคุณลักษณะแตกต่างจากนักศึกษาในภูมิภาคภาคอื่น ดังนั้น จึงเป็นงานที่น่าสนใจหากจะหาคำตอบด้านจิตสาธารณะจากนักศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความรุนแรง

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเกิดคำถามว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาเป็นอย่างไร สามารถพยากรณ์ได้อย่างไร รูปแบบการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปลูกฝัง และเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา รวมทั้งเยาวชนในปัจจุบันและอนาคต ในการดำรงชีวิต สร้างประโยชน์ต่อประเทศ พัฒนาสังคมในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้วิธีศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 13,977 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2561 จำนวน 400 คน (Hair, Blak, Barbin, Anderson, & Tatham, 2010 อ้างถึงใน เจตน์สฤษฎีสังขพันธ์, 2554) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยการที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ในแต่ละคณะในช่วงเวลาเปลี่ยนคาบเรียน และคาบว่าง ซึ่งจะได้ข้อมูลที่กระจายไปทุกคณะ

1.2 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในวิธีการเชิงคุณภาพ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และเจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 5 คน นักศึกษาที่เป็นแกนนำชมรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ ชมรมอาสาพัฒนาชุมชน/ชมรมเพื่อนสิ่งแวดล้อม/กลุ่มกิจกรรมผั่งงาน จำนวน 9 คน สมาชิกชมรม 3 ชมรม ๆ ละ 3 คน จำนวน 9 คน รวมทั้งหมด 23 คน เพื่อนำมาสนทนากลุ่มถึงรูปแบบที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน 3 ด้าน คือ ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการคล้อยตามผู้อื่น และด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ปัจจัยภายนอก 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ด้านการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และด้านการสนับสนุนจากเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) จิตสาธารณะด้านความตระหนักถึงปัญหาในสังคม 2) ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 3) ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

3. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

3.1 แบบสอบถามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ปัจจัยภายนอก ตอนที่ 3 ปัจจัยภายใน และตอนที่ 4 จิตสาธารณะ 4 ด้าน เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหาพบว่า ข้อคำถามมีค่าระหว่าง .66-1.00 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความ

เชื่อมั่น (Cronbach, 1951) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) (Nunnally, & Bernstein, 1994) พบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของทุกข้อคำถามเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .329-.981 และ หาค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน (Burns, & Grove, 1997) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .733-.990

3.2 การสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นการสนทนาประเด็นของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาคถอยพหุคูณที่จะนำมาเชื่อมโยงถึงกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่จัดผ่านชมรม ซึ่งมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง และประเมินพฤติกรรมนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมีจิตสาธารณะหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มมีการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่ผ่านมาในประเด็นการสร้างจิตสาธารณะ และการจัดกิจกรรมของชมรมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ในวิธีการเชิงปริมาณ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สัมภาษณ์นักศึกษาในแต่ละคณะในช่วงคาบว่าง ให้กระจายตามสัดส่วน จำนวน 400 ชุด และนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ตรงรหัส คีย์คะแนน

ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมชมรมของนักศึกษา สนทนากลุ่มในประเด็นรูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์หาคถอยพหุคูณมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมของชมรมที่ทางมหาวิทยาลัยมีอยู่แล้ว ซึ่งทั้ง 3 ชมรมดังกล่าวมีการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่เป็นสมาชิกของชมรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) สนทนากลุ่มครั้งที่ 1 แยกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมทั้ง 3 ชมรม และเจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 แกนนำชมรม 3 ชมรม ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 9 คน กลุ่มที่ 3 สมาชิกชมรมทั้ง 3 ชมรม ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 9 คน เพื่อให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มทั้ง 3 กลุ่ม มาสร้างข้อสรุปแล้วนำข้อมูลไปสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบที่ควรจะเป็น

2) สนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เลือกตัวแทนจาก 3 กลุ่ม มากกลุ่มละ 3 คน รวมเป็น 9 คน มาสนทนากลุ่มใหญ่ นำข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 ทั้ง 3 กลุ่ม มาให้ตัวแทนการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง และแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้น

5.1 ตรวจสอบผลการแจกแจงแบบปกติหลายตัวแปรด้วยข้อมูลสุดโต่งแบบหลายตัวแปร (Multivariate Outliers) ด้วย Mahalanobis Distances สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระน่าจะมีการแจกแจงแบบปกติหลายตัวแปร จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้นจากแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับงานวิจัยนี้เดิมมีจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เหลือเพียง 389 ตัวอย่าง

5.2 ตรวจสอบตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุเชิงเส้น (Multicollinearity) โดยใช้สถิติ Collinearity ด้วยวิธีหา Tolerance และ VIF สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน และไม่มี ความสัมพันธ์ร่วมเชิงพหุเชิงเส้น (Multicollinearity) จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่วนการวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะจะวิเคราะห์ เชื่อมโยงโดยนำผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการสนทนากลุ่มนำข้อมูลที่ได้อาจำแนกประเด็น ติความ สร้างข้อสรุป เพื่อหารูปแบบที่ควรจะเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ ความสามารถของตนเอง ปัจจัยภายในด้านการคล้อยตามผู้อื่น ปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจาก สถาบันการศึกษา และปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในขณะที่ ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพล ต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยภายนอกด้านการ สนับสนุนจากครอบครัวมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายพยากรณ์ได้ร้อยละ 95.10 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา n = 389

ตัวแปร	คะแนนดิบ (B)	Std. Error	คะแนนมาตรฐาน (Beta)	t	sig
ค่าคงที่	.389	.167		2.327*	.020
ปัจจัยภายใน					
ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง	.105	.020	.093	5.162***	.000
ด้านการคล้อยตามผู้อื่น	.113	.032	.087	3.524***	.000
ด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	.105	.035	.129	3.014**	.003

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	คะแนนดิบ (B)	Std. Error	คะแนน มาตรฐาน (Beta)	t	sig
ปัจจัยภายนอก					
ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว	.061	.033	.074	1.836	.067
ด้านการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา	.223	.033	.266	6.849***	.000
ด้านการสนับสนุนจากเพื่อน	.342	.040	.401	8.459***	.000

F=605.467 Sig=.000 R=.951 R²=905 R_{Adj}=.903 Std. Error=.568

2. รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่ารูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ฐานความสำเร็จ (Input) จากการศึกษากิจกรรมของชมรม และการสนทนากลุ่มพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการสร้างจิตสาธารณะที่สำคัญมี 2 ด้านคือ

1. ปัจจัยภายใน นั่นคือนักศึกษาที่มีจิตสาธารณะได้จะต้องได้รับการเสริมสร้างภายในตัวคนเสียก่อน เพื่อรับรู้ความสามารถในตน สร้างความเชื่อมั่น มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น เพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้ครอบคลุมและสังคมไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานาน มีความพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้น เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน สำหรับการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม ควรปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะจากครอบครัวและสถานศึกษา มีกิจกรรมที่ให้การช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ส่วนการคล้อยตามผู้อื่นจะเกิดขึ้นในช่วงที่มีการเริ่มผูกมิตรและหยิбы่นไมตรีจิตให้กับผู้อื่น ทั้งต่อเพื่อนฝูง ครูอาจารย์ เช่น การยิ้มอย่างจริงใจ แนะนำตัว แสดงความรู้จักกับผู้อื่น การเรียนรู้จักการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ก็จะทำให้นักศึกษาเกิดความซึ่มซบในการมีจิตสาธารณะ

2. ปัจจัยภายนอก การสนับสนุนจากเพื่อน เตรียมความพร้อม ทั้งด้านร่างกายจิตใจด้านความรู้ และการติดต่อสื่อสาร เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม ส่วนการสนับสนุนจากสถาบันประกอบไปด้วยการจัดการเรียนการสอนที่มีการสอดแทรกจิตสาธารณะในวิชาเรียน ให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่ม ด้วยการเรียนรู้จากกิจกรรม ทีมงานและชุมชนด้วยการแบ่งปันน้ำใจ

ส่วนที่ 2 กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินการ โดยสถาบันการศึกษา เพื่อให้นักศึกษามีจิตสาธารณะด้วยกระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะผ่านกิจกรรมของชมรมที่นักศึกษาเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยมีกระบวนการทั้งจากข้างบน (top down) และจากข้างล่าง (bottom up) สอดรับประสานกัน นั่นคือในขณะที่มีนโยบายจากมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร

หรือกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของนักศึกษาในการเข้าชมรมต่าง ๆ นักศึกษาก็สามารถจัดกิจกรรมหรือโครงการตามความสนใจเสนอมหาวิทยาลัยได้อีกด้วยซึ่งมีกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมคนให้มีจิตสาธารณะด้วยการขับเคลื่อนกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ประกอบไปด้วยการที่มหาวิทยาลัยมีการวางนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจซึ่งมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิจัย ด้านบริการวิชาการ และด้านศิลปะวัฒนธรรม ซึ่งได้มีการกำหนดการเสริมสร้างจิตสาธารณะในวิสัยทัศน์ และพันธกิจแทรกในทุกด้าน และมีกิจกรรมเสริมนั้นก็คือชมรมต่างๆ ผ่านออกมาในรูปชมรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งจะเขียนโครงการ ทำแผนการดำเนินกิจกรรมส่งไปยังมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติ

2. การกำหนดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ มีการวางแผนกิจกรรมของชมรมอย่างมีส่วนร่วมโดยมีเจ้าหน้าที่กองกิจการ และอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นพี่เลี้ยงในการวางแผนการจัดกิจกรรมหรือโครงการ หลังจากนั้นจะมีการดำเนินกิจกรรมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ/ชมรมอาสาพัฒนาชุมชน/ชมรมเพื่อนสิ่งแวดล้อม/กลุ่มกิจกรรมผิงงาน เป็นกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นจะมีการประเมินผลกิจกรรม/ประเมินผลผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม/ยกย่องชมเชย

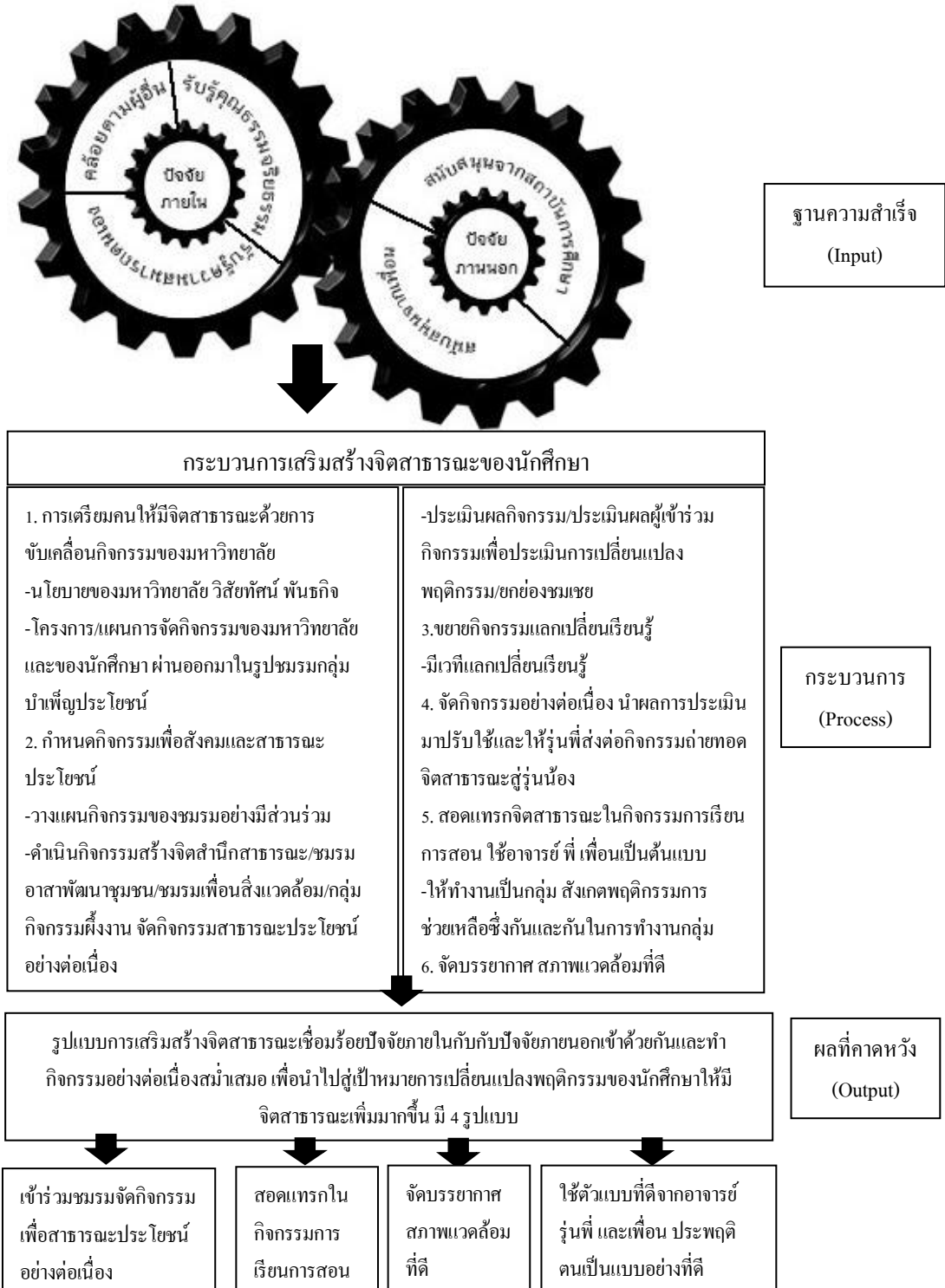
3. ขยายผลกิจกรรมสู่คนอื่น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะในทางที่ดีขึ้น เป็นการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาอีกด้านหนึ่งว่ามีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด นอกเหนือจากการวัดจากแบบประเมินผลกิจกรรม/ประเมินผลผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม/ยกย่องชมเชย

4. จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นำผลการประเมินมาปรับใช้และให้รุ่นพี่ส่งต่อกิจกรรมถ่ายทอดสู่รุ่นน้อง เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

5. สอดแทรกจิตสาธารณะในกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ให้นักศึกษาฝึกทำงานเป็นกลุ่ม สังเกตพฤติกรรมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานกลุ่ม ใช้ตัวแบบที่ดีจากอาจารย์ รุ่นพี่ และเพื่อน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

6. จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน การทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 ผลที่คาดหวัง (Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และการเตรียมคนของมหาวิทยาลัยให้มีจิตสาธารณะด้วยการจัดกิจกรรมออกมาในรูปชมรม ผ่านการขับเคลื่อนของนักศึกษา เช่น ชมรมอาสาพัฒนาชุมชน/ชมรมเพื่อนสิ่งแวดล้อม/กลุ่มกิจกรรมผิงงาน เพื่อจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์สามารถสอดแทรกการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้เพิ่มมากขึ้นได้ นั่นคือการให้นักศึกษาทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือกันในการทำงาน

ภาพที่ 2 รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการคล้อยตามผู้อื่น ด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ด้านการสนับสนุนจากเพื่อนมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา โดยกลไกรูปแบบในการสร้างจิตสาธารณะจะเน้นจากปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากเพื่อนเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ในขณะที่เดียวกันต้องมีปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ด้านการคล้อยตามผู้อื่น และด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่มีส่วนในการเป็นกลไกเพื่อสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษา การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากในสถาบันการศึกษา เพื่อนมีส่วนสำคัญในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งหากนักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่มได้ ก็จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และเกิดการเอื้อเฟื้อต่อกัน ทั้งเรื่องการเรียนรู้และการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของสุริย์พร แซ่เอี้ยบ และพลพจน์ เชาววิวัฒน์ (2561) ที่ได้อธิบายถึง พฤติกรรมจิตสาธารณะที่ส่งผลออกมาเป็นความประพฤติด้านดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่มุ่งเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเสริมสร้างและปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นภายในบุคคลให้เป็นผู้ที่พัฒนาตนเอง เช่นเดียวกับงานศึกษาของบุญเรือง กันกรุด เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย สมบัติ นพรัค ตำราญ มิแจ้ง (2556) ที่ศึกษาถึงรูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียน พบว่า มีกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการดูแลตนเอง กิจกรรมดูแลความสะอาดบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา การชวนเด็กไปบริจาคสิ่งของหรือทำกิจกรรมอาสา จัดเป็นกิจกรรมด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง คล้อยตามผู้อื่น และการรับรู้คุณธรรม จริยธรรม นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมการให้คำแนะนำจากอาจารย์ในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม นำความรู้ที่อาจารย์สอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากเพื่อนและจากสถาบันการศึกษาแล้ว ปัจจัยภายในยังเป็นส่วนสำคัญที่สัมพันธ์กันอยู่ ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากการมีจิตสาธารณะทางสังคมเกิดจากความรู้สึกร่วมใจที่เต็มใจที่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสถาบัน การให้ความสำคัญกับความเห็นของคนส่วนใหญ่ มีความซื่อสัตย์ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น สละเวลาช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยอมรับผิดชอบเมื่อกระทำ ความผิดแม้จะไม่มีใครรู้หรือเห็น หรือแม้มีโอกาสดังจะไม่คดโกง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา คำมาดี และประสพชัย พสุนนท์ (2558: 93-94) ที่พบว่า ปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์กับการมีจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่เหมาะสมในการนำมาพิจารณาให้เกิดจิตสาธารณะคือ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่นเดียวกับ

งานศึกษาของนฤมล ช่อชนิต สถักจิต นพคุณ และจิราภรณ์ โภชกปรีภรณ์ (2559) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคม อัตมโนทัศน์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ส่งผลต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยภายในด้านการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักศึกษามีความเชื่อว่าความซื่อสัตย์ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น สละเวลาช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยอมรับผิดเมื่อกระทำความผิด แม้จะไม่มีใครรู้เห็นจะส่งผลต่อจิตสาธารณะ ความตระหนัก ความรู้สึกต่อปัญหาทางสังคม มีความจริงใจและมีเหตุผล ยินดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกครั้งที่มีโอกาส มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม รับอาสาทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อส่วนรวม เห็นความสำคัญของกลุ่มในการช่วยเหลือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของสุรีย์พร แซ่เอี้ยบ และพลพจน์ เชาว์วิวัฒน์ (2561) ที่กล่าวว่า การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจิตสาธารณะในสังคมไทยเป็นหลักธรรมเพื่อการสงเคราะห์มนุษย์ด้วยกันให้มีความสัมพันธ์ยึดเหนี่ยวจิตใจกันไว้สร้าง ความสามัคคี มิตรจิตด้วยการให้ เสียสละ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ส่งผลออกมาเป็นความประพฤติด้านดีมีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นคุณธรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดมีขึ้นในจิตใจของบุคคลในสังคมไทย ด้วยแรงจูงใจภายในที่ต้องการเห็นความสุขของผู้อื่น ย่อมทำให้บุคคลมีจิตสาธารณะ ตามความมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพราะบุคคลเป็นผู้พัฒนาประเทศชาติ จึงต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์สุขของทุกฝ่าย

3. ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายพยากรณ์การมีจิตสาธารณะทางสังคม พบว่าสามารถทำนายได้ร้อยละ 95.10 ทั้งนี้เนื่องจากการทำกิจกรรมสร้างจิตสาธารณะ ส่วนใหญ่จะเกิดจากเพื่อนและสถาบันการศึกษา ตลอดจนการรับรู้ความสามารถและเห็นคุณค่าในตน ซึ่งมีความเป็นไปได้สูง และสามารถพัฒนารูปแบบต่อยอดให้ดียิ่งขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับดลฤดี จันทร์แก้ว (2558) ที่พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีได้ คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้กับผู้อื่น อาจารย์ เพื่อน ครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. รูปแบบการเสริมสร้างจิตสาธารณะจากการศึกษาพบว่ามี 4 รูปแบบคือ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม การสอดแทรกจิตสาธารณะในการเรียนการสอน การใช้อาจารย์ รุ่นพี่ เพื่อนเป็นต้นแบบที่ดี การจัดบรรยากาศสภาพการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมที่ดี จะต้องอาศัยปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากเพื่อน และการสนับสนุนจากสถาบันที่มีการกำหนดนโยบาย แผนกิจกรรม และโครงการให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยตามความสนใจ ในขณะที่เดียวกันต้องมีปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น และการรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะเชื่อมร้อยออกมาเป็นรูปแบบเสริมสร้างจิตสาธารณะ สอดแทรกจิตสาธารณะในกิจกรรม

การเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นงานที่นักศึกษาทำได้ตามการรับรู้ด้านความสามารถและการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา ด้วยการเข้าร่วมชมรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น ชมรมเพื่อนสิ่งแวดล้อม ชมรมอาสาพัฒนาชนบท กลุ่มกิจกรรมผิงงาน สิ่งที่ได้จะเป็นความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถแก้ปัญหา และเกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะ การที่ผลปรากฏเช่นนี้เนื่องจากเพื่อนและสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของนักศึกษา เพราะต้องอาศัยเพื่อน และกิจกรรมของสถาบันคอยขัดเกลาให้นักศึกษามีจิตสาธารณะทางสังคมมากกว่าการสนับสนุนจากครอบครัว ส่วนปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้านยังคงมีความสำคัญนั่นคือการรับรู้ความรู้สึก ความเต็มใจที่ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสถาบัน ตามความเห็นของคนส่วนใหญ่ และเชื่อว่าถ้าบุคคลได้เห็นแบบอย่างที่ดีก็จะทำตามมีจิตสาธารณะสูง ส่วนการรับรู้คุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีความซื่อสัตย์ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น สละเวลาช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน สอดคล้องกับงานศึกษาของทวนทอง เขาวงกิตพงศ์ สมชัย วงษ์นายะ (2560) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน ส่งเสริมให้นักศึกษาในโปรแกรมวิชาต่าง ๆ ร่วมมือกับครูในสถานศึกษาให้บริการวิชาการแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทำโดยหมู่คณะทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ส่งเสริมให้นักศึกษาเสนอหรือจัดกิจกรรมจิตสาธารณะโดยให้นักศึกษาดำเนินการเอง และจัดทำสมุดบันทึก ความดีให้กับนักศึกษาโดยส่งเสริมให้นักศึกษานบันทึกการทำความดีเมื่อตนเองได้ทำให้กับบุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีการสร้างจิตสาธารณะจากปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเพื่อนและสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำงานร่วมกันเป็นทีม และให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจิตสาธารณะในการพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อฝึกการสร้างจิตสาธารณะให้เพิ่มสูงขึ้น
2. ในระดับอุดมศึกษาสามารถแทรกกิจกรรมการสร้างจิตสาธารณะได้หลากหลายรูปแบบให้กับนักศึกษา เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน การเข้าค่ายทำกิจกรรมร่วมกัน การปลูกป่าชายเลน การเข้าร่วมชมรมต่าง ๆ ที่ลงฝึกภาคสนามร่วมกับชาวบ้าน ซึ่งการทำกิจกรรมเหล่านี้ช่วยกระตุ้นและขัดเกลาให้

นักศึกษาสร้างจิตสาธารณะด้วยการตระหนักถึงปัญหาในสังคม มีความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบคุณลักษณะจิตสาธารณะกับ พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ

2. ควรศึกษาการเสริมสร้างจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษาที่เรียนวิสาหกิจ และกิจกรรมการเข้าค่ายร่วมกับชุมชน เพื่อจะได้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนักศึกษาที่ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนว่าจะส่งผลต่อการสร้างจิตสาธารณะมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- เจตน์สถิตย์ สัจพันธ์. (2554). *โมเดลเชิงสาเหตุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอนิจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์ (1991).
- เจียมจิตต์ ไชยลังกา. (2554). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- คลฤดี จันท์แก้ว. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 9(1), 122-133.
- ทวนทอง เขวกีรติพงศ์, และสมชัย วงษ์นายะ. (2560). *แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. *สัปดาห์: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 23(2), 51-61.
- นฤมล ช่องชนิด, สลักจิต นพคุณ, และจิราภรณ์ โกษกปรีภรณ์. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์*. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 8, 198-207.

- บุญเรือง กันกรด, เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, สมบัติ นพรัก, สำราญ มีแจ้ง. (2556). รูปแบบการบริหารกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 15(ฉบับพิเศษ), 103-112.
- ปรีชา คำมาดี, และประสพชัย พสุนนท์. (2558). *มูลเหตุจูงใจในการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดระยอง*. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่, (หน้า 93-94). สงขลา: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม, และสังคม สัญจร. (2543). *สำนักไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภัทรกร สีทองดี. (2559). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คุยฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์, ชุติ ปัญจะผลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน. (2557). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สมปอง ช่วยพรม, และวาริรัตน์ แก้วอุไร. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 5(2), 133-146.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุพจน์ ทราชแก้ว. (2546). จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง. *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัยการณ*, 4(1), 45.
- สุรีย์พร แซ่เอี้ยบ, และพลพจน์ เขาวีวัฒน์. (2561). การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจิตสาธารณะในสังคมไทยด้วยหลักสังคหวัตถุ 4. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 13(38), 1-14.
- เสริมศ ไชยสร, วารุณี บุญ-ทอง และอดิฉันท์ สมุทรทัย. (2559). ความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 6(11), 81-96.
- Burns, N., & Grove, S. K. (1997). *The Practice of Nursing Research: Conduct Critique and Utilization*. (3rd ed.) Chicago: Rand McNally.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and The Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.

Hair, J., Blak, W. C., Barbin, B.J., Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2010). *Multivariate data analysis*.
New Jersey: Upper Sandle River, Prentice Hall.

Nunnally, J., & Bernstein, I. (1994). *Psychometric theory*. New York:McGraw-Hill.
